

Jačanje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj:

strateške preporuke za održiv i pravedan sustav

*Policy Brief,
may 2025.*

Jačanje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj:

strateške preporuke za održiv i pravedan sustav

Sažetak

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje (RPOO) u Hrvatskoj suočava se s nizom strukturnih problema, uključujući nedostatak odgojitelja, izostanak politike obrazovanja stručnih kadrova, zastarjele i neučinkovite modele stručnog osposobljavanja i pripravnništva, neatraktivnost i omalovažavanje zanimanja odgojitelja, neujednačeno financiranje, neprovedbu propisa te nejednak pristup vrtićima za svako dijete. Ovaj "policy brief" nudi ključne preporuke za reformu sustava s ciljem osiguravanja jednako dostupnog, priuštivog i kvalitetnog odgoja i obrazovanja za svako dijete u Hrvatskoj.

Ključni izazovi

1. Rastući nedostatak kvalificiranih odgojitelja.
2. Neusklađena i nedostatna politika obrazovanja stručnih kadrova.
3. Zastarjeli model obveznog pripravnništva.
4. Pad društvenog ugleda i privlačnosti zanimanja odgojitelja.
5. Nepostojanje pravednog i održivog modela financiranja vrtića.
6. Teški i zahtjevni uvjeti rada kao posljedica neprovedbe zakona i propisa.

Preporuke javnih politika:

1. Strateško planiranje ljudskih resursa i hitna zapošljavanja

Uvesti nacionalni plan za privlačenje i zadržavanje odgojitelja, uključujući stipendije i osigurana radna mjesta neposredno nakon studija.

Osigurati bolje uvjete rada i smanjenje opterećenja kroz bezuvjetno poštivanje odredbi Zakona o radu, Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju i Državnog pedagoškog standarda, posebice odredbi o broju djece u skupini uz povećanje broja stručnog i pomoćnog osoblja.

2. Reforma sustava obrazovanja kadrova

Povezati kvote za upis na studije ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja s analizama tržišta rada, vodeći se izvješćima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u korelaciji s Izvješćima Državnog zavoda za statistiku i uvažavajući iskustva terena.

Uvesti fleksibilne modele cjeloživotnog obrazovanja i programe prekvalifikacije za druge profesije zainteresirane za rad u RPOO-u, ne samo učitelje razredne nastave, uz promišljene opsege i kvalitetu programa te jasno definiran status nakon prekvalifikacije.

3. Modernizacija pripravništva

Ukidanje mogućnosti da pripravnik bude zamjena za bolovanja i druga odsustva odgojitelja. Osiguravanje mjesta za pripravničko stažiranje odmah po završetku studija, mentorirani početnički rad uz punu plaću, kao i naknadu mentoru.

Poticaj poslodavcima kroz osiguravanje državnog sufinanciranja pune plaće za prvih godinu dana rada mladih odgojitelja.

Osiguravanje kvalitetnijeg pristupa polaganju stručnog ispita - povećati broj ispitnih rokova, praktični dio ispita polagati u poznatom okruženju ustanove gdje se pripravništvo obavlja.

4. Povećanje atraktivnosti zanimanja odgojitelja

Usklađivanje plaća odgojitelja s obrazovnim razinama i odgovornošću posla.

Pokretanje nacionalne kampanje o važnosti ranog odgoja i obrazovanja te prednostima ranog uključivanja djece u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, uz nacionalnu kampanju podizanja društvenog ugleda profesije.

Uvođenje poreznih i stambenih olakšica za rad u deficitarnoj struci.

5. Izmjena modela financiranja vrtića

Povećanje udjela državnog proračuna u financiranju vrtića uz obvezne lokalne doprinose. Sredstva iz državnog proračuna dodijeljena jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave namijeniti financiranju najvećeg troška vrtića, plaćama zaposlenika.

Uvođenje transparentnog sustava raspodjele sredstava temeljenog na kriterijima dostupnosti, kvalitete i potreba zajednice.

6. Osiguravanje jednakog pristupa i kvalitete za svako dijete

Poštivanje nacionalnih standarda za kvalitetu prostora, sigurnosti, prehrane i pedagoškog rada.

Prioritetno dodatno ulaganje u vrtiće u manje razvijenim područjima, podrška lokalnoj samoupravi u realizaciji projekata povećanja smještajnih kapaciteta. Podrška osnivačima vrtića u osiguravanju i financiranju zapošljavanja svih stručnih kadrova u cilju formiranja kompletnih stručnih timova (zdravstveni voditelj, pedagog, psiholog, edukacijski rehabilitator, logoped..)

Razvoj mreže javnih i neprofitnih vrtića dostupnih svakom djetetu bez diskriminacije po osnovi mjesta rođenja, stanovanja, ekonomskog i radnog statusa roditelja, zdravstvenom stanju i razvojnim specifičnostima.

Zaključak:

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje (RPOO), kao prva stepenica formalnog odgoja i obrazovanja, mora postati stvarni strateški prioritet hrvatske obrazovne i socijalne politike.

Deklarativna podrška sustavu doprinosi isključivo produbljenu diskriminacije, teškoća i izazova, dodatnim podjelama i nezadovoljstvu svih dionika sustava. Umjesto tek deklarativne podrške i nedvojbeno značajnih ulaganja države evidentno u pogrešne ciljeve, nužno je osigurati dijalog struke, sindikata i donositelja odluka na svim razinama. Uvažavanje profesionalnog mišljenja odgojitelja prioritet je u podizanju ugleda struke.

Nužno je zaustaviti zapošljavanje nestručnih osoba na radna mjesta odgojitelja, uz što kraći prijelazni rok. Potrebno je uključiti stručnjake odgojitelje praktičare u obrazovanje mladih kadrova, uz uvažavanje i vrednovanje takvoga rada.

Inkluzivna, profesionalna i pravedno financirana mreža vrtića temelj je jednakih mogućnosti i dugoročnog društvenog razvoja. Uvođenjem predloženih mjera, Hrvatska može sustav RPOO-a učiniti otpornim, kvalitetnim i dostupnim svakom djetetu.

Udruga SIDRO - odgojitelji u zaštiti prava djeteta u dječjem vrtiću

**JEDNAKO DOSTUPAN, VRTIĆ ZA
JEDNAKO SIGURAN, SVAKO DIJETE
JEDNAKO PRIUŠTIV, U HRVATSKOJ
JEDNAKO KVALITETAN**

O projektu

"Obrazovanje - pravo, a ne dar"

...koji neka država može ili ne
mora dati...

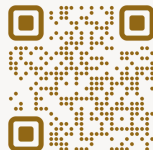
Projekt se provodi od siječnja 2024. do lipnja 2025., podržan iz EU programa *Citizens, Equality, Rights, Values* (CERV) koji operativno provodi Agencija za obrazovanje i kulturu (EACEA), i kojim u okviru programa Impact4Values upravlja slovensko hrvatski konzorcij u sastavu Zaklade Slagalica, Solidarna u Hrvatskoj i CNVOS u Sloveniji, uz podršku Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Cilj projekta je jačanje svijesti javnosti o važnosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, izmjena zakonodavnog okvira na nacionalnoj i lokalnoj razini, te izrada preporuka donositeljima odluka za javne politike temeljene na znanstvenim činjenicama i profesionalnom iskustvu, sve u svrhu jačanja i održivosti prve stepenice obrazovanja i zaustavljanja diskriminatorskih praksi.

Projekt je financiran sredstvima EU, vrijednost projekta je 29.970,70 eura. Voditeljica projekta je Katarina Turković Gulin, administratorica Marija Dominko, na raspolaganju za sve dodatne informacije na navedenim kontaktima.

ISTRAŽITE ŠTO RADI SIDRO

PEDAGOŠKA,
PРАВNA,
PSIHOLOŠKA
PODRŠKA,
SAVJETOVANJA,
ZAGOVARANJE

SVE NA JEDNOM MJESTU ZA BOLJI RPOO.

Kontakt

 0916188382, 0916095425

 info@udruga-sidro.hr

 <https://udruga-sidro.hr/>

 Kastav, Hrvatska

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih. Stavovi izneseni u materijalu isključiva su odgovornost Udruge SIDRO i ne odražavaju stavove Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.